

UZROČNIK PEPELNICE MRKVE I DJELOTVORNOST MJERA KEMIJSKE ZAŠTITE *Erysiphe umbelliferarum de Bary f. dauci* Jacz

Sažetak

U tijeku 2005. i 2006. godine vršili smo ispitivanje djelotvornosti kemijske zaštite mrkve od napada patogena *Erysiphe umbelliferarum de Bary f. dauci* Jacz.-uzročnika pepelnice, u selu Jurumleri u okolici Skoplja.

Izvedenim smo pokusima utvrdili da je u 2005. godini najbolja djelotvornost postignuta primjenom fungicida Bumper 25 EC s indeksom djelotvornosti od 90,68%. Pri ispitivanjima u 2006. godini najbolji indeks djelotvornosti pokazao je fungicid Bayleton 5 special s indeksom djelotvornosti od 89,30%. Dobru su djelotvornost pokazali i fungicidi: Systhane 12 EC, Anvil 5 SC kao i Kumulus DF. Malo slabiju djelotvornost pokazao je fungicide Fundazol 50 WP.

Ključne riječi: *Erysiphe umbelliferarum f. dauci*, mrkva, fungicidi, zaštita.

Uvod

Mrkva je povrtlarska kultura koja je slabo zastupljena na većim površinama u Republici Makedoniji. Uglavnom se uzgaja na manjim parcelama po vrtovima, za osobne potrebe povrtlara ili eventualno za prodaju. U pojedinim područjima mrkva se više uzgaja, npr. u selu Jurumleri u okolici Skoplja. U tom selu mrkva se uzgaja za ranu proizvodnju u plastenicima, te za kasnu proizvodnju na otvorenom.

Pri proizvodnji mrkve treba voditi računa o zaštiti od korova, od napada uzročnika bolesti kao i od napada štetnih insekata. Osobito je važno vršiti zaštitu mrkve od napada mrkvine muhe *Psila rosae*, kao i tretirati tlo za eliminaciju korova. Parazit koji se najčešće javlja na mrkvi te uzrokuje velike štete je parazit *Erysiphe umbelliferarum f. dauci* – uzročnik pepelnice. On osobito često napada mrkvu koja se uzgaja na otvorenom i pri gustom sklopu.

Materijal i metode istraživanja

Ispitujući djelotvornost različitih fungicida za zaštitu mrkve od napada *Erysiphe umbelliferarum De Bary f. Dauci*, obavili smo pokuse u 2005. i 2006. godini na mrkvi u

¹ dr. Tanas Trajčevski - JNU Zemjodelski institut Skopje

selu Jurumleri u okolici Skoplja. Praćena je pojava patogena *Erysiphe umbeliferarum* *De Bary f. dauci* na mrkvi uzgajanoj u plastenicima i u polju.

Ispitivani fungicidi predstavljeni su u tablici br.1. Ispitivanja su izvedena u pet ponavljanja po 50 biljaka. Vršena su dva tretiranja. Prvo je tretiranje izvedeno 19.05.2005. godine, a drugo 24.06.2005. godine. U 2006. godini prvo je tretiranje izvedeno 22.05.2006, a drugo tretiranje 21.06.2006. Tretiranja su vršena leđnom prskalicom od 10 litara. Ocjena djelotvornosti ispitivanih fungicida u zaštiti lišća vršena je u dva navrata: 21.07.2005. godine i 25.07.2006. godine. Dobiveni rezultati o zarazi lišća obrađeni su po formuli Townsen–Heubergera a djelotvornost po Abbottu.

Tab. 1.Primijenjeni fungicidi

Tab.1.Rewiew of the examined fungicides in investigation

<i>Pripravak Fungicide</i>	<i>Djelatna tvar Active ingredient</i>	<i>a.t. a.i. %.kg.</i>	<i>Proizvođač Producer %</i>	<i>Konc i doza Conc. Doses %, kg.l/ha</i>
Anvil 5 SC	heksakonazol	5 %	Syngenta	0,25%
Bayleton 5 special	Triadimefon	5%	Bayleten AG	0,03%
Bumper 25 EC	propikonazol	250 gr/l	Makteshim agan	0,01%
Kumulus DF	Elementarni sumpor	80%	BASF AG	0,3%
Sythane 12 EC	mikobutanil	125 g/l	Rhom et Haas	0,03%
Fundazol 50 WP	Benomyl	50%	Chipoin	0,1 %
Kontrola Check	-	-	-	-

Rezultati i rasprava

U selu Jurumleri u okolici Skoplja utvrdili smo na mrkvi napad patogena *E. umbeliferarum.f. dauci*. Mikroskopski simptom napada, pojava bjeličaste prevlake na lišću (sl.1 i sl.2).

Simptomi napada patogena manifestiraju se na svim nadzemnim dijelovima biljke: lišću, lisnim drškama, stablu i drugim dijelovima, pri čemu se stvara i bjeličasti do sivi micelij i spora gljivice koja obuhvaća sve veći biljni dio (sl.1).

Korijen oboljelih biljaka prekida razvoj i ostaje malen i žilav.

Osim *Erysiphe umbelliferaum de Bary f. Dauci*, pepelnicu na mrkvi uzrokuju i gljivice *Erysiphe heraclei* D.C i *Erysiphe polygoni* D.C, prema navodima Strandberga

(2000). Prema navodima mnogih autora, gljivica *Erysiphe heraclei* Schleich ex DC (1815) ima više sinonima, a jedan od njih je i *Erysiphe umbelliferarum* (Merce,1975). Osim tog sinonima, gljivica *E.heraclei* ima 42 sinonima. Navest ćemo neke od njih: *Erysiphe communis f.umbelliferarum*, *Erysiphe umbelliferarum f.dauci*, *Erysiphe martii*, *Alphitomorpha heraclei (D.C.) Erysiphe umbelliferarum forma aegopodii* Jacz., *Erysiphe umbelliferarum forma cicutae* Jacz; *Erysiphe umbelliferarum forma petroselini*; *Erysiphe umbelliferarum forma sileris* Jacz; *Erysiphe umbelliferarum forma pimpinellae* Diet; *Erysiphe umbelliferaum de Bary*; *Erysiphe umbelliferarum de Bary (1870)* i dr. Golovin (1956) navodi da mrkvu napada gljivica *Leveillula umbelliferarum* Golov *f.nov f.dauci* Golov. Dakova(1969) i Stančeva (2000) navode da mrkvu parazitira gljivica *Erysiphe umbelliferarum D.B. f.dauci* Jacz. Prema navodima Golowea i sur. (2005) patogen *Erysiphe heraclei* stvara na mrkvi pojedinačne cilindrične konidije. Napad *E. heraclei* na mrkvi navode i Abercrombie, Finch (1976) i Aegeter (2002). Takamatsu i sur. (2005) determinirali su 19 specijesa i 10 rodova gljivice uzročnika pepelnice, među kojima su i *Erysiphe heraclei*. Identifikaciju su vršili ribozomalnom DNA i 5,8 S r DNA gena i 5 i 28S r RNA gena.

Osim navedene gljivice, mrkvu napada i gljivica *Erysiphe polygoni* D.C. Ta gljivica parazitira, prema Ainsworthu (1971), oko 500 domaćina. Josifović (1964) navodi da *Erysiphe polygoni* D.C. [*Erysiphe comynis* (Wallr) Fries] parazitira biljke iz 375 vrsta i iz 175 rodova uzrokujući oboljenja bitna za praksu na različitim vidovima iz familija *Leguminosae* i *Cucurbitaceae*. Prema navodima Stojanovića (2004) *Erysiphe polygoni* De Candolle je sinonim gljivice *Erysiphe betae* (Vanha) Weltzien. Maček (1989) navodi gljivicu *E.polygoni* kao uzročnika pepelnice graška.

Sl.1.i sl.2 *Erysiphe umbelliferarum f. dauci*: bjeličasta prevlaka na lišću (original, foto Trajčevski).

Fig.1 and 2. *Erysiphe umbelliferarum f. dauci* symptoms of the leaves of carrot.

Djelotvornost primijenjenih fungicida u zaštiti mrkve od napada *E. umbelliferarum f. dauci* predstavljena je u tablici br. 2

Tab. 2 Djelotvornost primijenjenih fungicida u zaštiti mrkve od napada *E. umbeliferarum f. dauci*

Tab.2. Efficacy of tested fungicides in controlling *E.umbeliferarum f. dauci*.

Fungicid Fungicide	Koncentracija% Concentration %	Indeks zaraze lišća Index of diseases%		Djelotvornost Efficacy %	
		2005. god.	2006. god.	2005. god.	2006. god.
Anvil 5 SC	0,25%	4,98	7,31	89,28	86,63
Bayleton 5 special	0,03%	6,25	5,85	86,55	89,30
Bumper 25 EC	0,01%	4,33	7,63	90,68	86,05
Kumulus DF	0,3%	6,12	6,13	86,83	88,79
Sythane 12 EC	0,03%	5,23	6,92	88,74	87,35
Fundazol 50 WP	0,1%	8,75	10,37	81,17	81,04
Kontrola Check	-	46,48	54,71	-	-

Prema rezultatima prikazanim u tablici br.2 može se vidjeti da je u zaštiti mrkve od napada patogena *E. umbeliferarum f. dauci*, najveći indeks djelotvornosti u 2005. godini pokazao fungicid Bumper 25 EC (propikonazol) pri čemu je indeks iznosio 90,68%. Pri ispitivanjima u 2006. godini najveći indeks djelotvornosti pokazao je fungicid Bayleton 5 special (Triadimefon) s indeksom djelotvornosti 89,30%. Visok indeks djelotvornosti pokazao je i fungicid Kumulus DF s indeksom djelotvornosti od 88,79%.

Setty i sur. (1996) navode da je kontrola patogena *E.polygona* najdjelotvornija s fungicidima na bazi carbendazima. Korhon (1996) navodi da su za kontrolu *Erysiphe betae* najbolji rezultati postignuti fungicidima na bazi cyproconazole + carbendazima.

Zaključak

Izvedenim pokusima ispitivanja djelotvornosti novijih fungicida za zaštitu mrkve od napada patogena *Erysiphe umbeliferarum f. dauci* - uzročnika pepelnice u 2005. i 2006. godini u selu Jurumleri u okolici Skoplja u Republici Makedoniji, utvrdili smo da je najviši indeks djelotvornosti u 2005. godini pokazao fungicid Bumper 25 EC (propikonazol), 90,68%. Izvedenim pokusima u 2006. godini utvrdili smo da je najbolji indeks djelotvornosti pokazao fungicid Bayleton 5 special (triadimefon) s indeksom djelotvornosti od 89,30%, kao i fungicid Kumulus. Dobru djelotvornost pokazali su i fungicidi: Anvil 5 SC kao i fungicid Sythane 12 SC. Nešto slabiji indeks djelotvornosti pokazao je fungicid Fundazol 50 WP.

Erysiphe umbelliferarum de Bary f. dauci Jacz – Powdery mildew of the carrot and suces of chemical protection

Summary

The control of the carrot powdery mildew diseases caused by Erysiphe umbelliferarum f. dauci is continually actual problem.

This work shows results of the chemical control of powdery mildew on the carrot, are presented results of application with some fungicides.

The examination is done in 2005 and 2006 year in village Jurumleri near Skopje, Republic of Macedonia.

The most eficacions fungicide applied in this research were Bumper 25 EC (propikonazol) efficacy protection with Erysiphe umbelliferarum f. dauci is 90,68% in 2005 and fungicide Bayleton 5 special (triadimefon) efficacy 89,30% in 2006 year.

Key words: *Erysiphe umbelliferarum f. dauci, carrot, fungicides, protect.*

Literatura

1. Abercrombie, K ;Finch,H.C (1976): Powdery mildew of carrot in California Plant.Dis.Rep. 60:781-782.
2. Aegeter, B.J (2002): Powdery mildew. page 22-23. in: Compendium of Umbelliferous Crop Diseases. R.M.Davis and R.N.Raid eds.American Phytopathological Society.St Paul. MN.
3. Ainsworth. C.G(1971): Dictionary of the fungi. Comonwelth mycological institute. Kew surrey.
4. Glawe, D.A; Pelter,G.Q; Toelt,L.J (2005): First report of powdery mildew of carrot and parsley caused by *Erysiphe heraclei* in Washington State on li.Plant Health Progress doi: 10.1094/PHP-2005-0114-01-HN.
5. Golovin. N.P (1956): Monografičeskii obzor roda Leveillula arnaud (Mučnistó- rosanie gribi-sem Erysiphaceae) Botaničeski institute. Um. M. V. L. Komarov, 1956. Moskva
6. Dakova. A.T.(1969): Fitopatologičeski slavor spravočnik, Nauka, 1969, Moskva.

7. Josifović, M (1964): Poljoprivredna fitopatologija, Naučna knjiga, 1964, Beograd.
8. Korhon, S. (1996): Fungicidy v curkrovce ano či ne? Listy Cukrovarnicke a Reparske, 112 (11) 328-329.
9. Maček, J, Kolektiv autora (1983): *Erysiphe polygoni* pepelnica graška. Priručnik izveštajne i prognozne službe zaštite poljoprivrednih kultura, 1983. Beograd.
10. Merce, J (1975): Erisipfaceas de la cordillera betica (Taxonomia y corologia, Primera parte) . Anal. Inst. Bot. Cavanilles 32 (2) :705-729.
11. Setty, T.A.S; Porameswor N.S; Herle P.S; Krishappa, M.R (1996): Control of powdery mildew of blackgram with fungicides. Curent Research – University of Agriculturae Sciences/Bangalore, 25(1) 14-15.
12. Stančeva Jordanka (2000): Atlas na bolestite po zelenčukovite kulturi, i bolesti po zelenčukovite kulturi. Pensoft, 2000/Sofia-Moskva.
13. Strandberg, O.J (2000): Carrot (*Daucus carota* L. subsp. sativus). Pr. colstar (l.u., 25.05.00. The Amaerican Phytopathology Society.
14. Stojanović, S. (2004): Poljoprivredna fitopatologija, Kragujevac 2004.
15. Takamatsu, S; Hirta, T.; Sato, Y (2005) Phylogenetic Analysis and Predicted Secondary Structures of the r DNA Internal Transcribed Spacers of the Powdery Mildew Fungi (*Erysiphaceae*). Mia University, Tsu 514-8507, Japan Kosugi-Cho, Toyama 939-0396, Japan. Contribution No 142, from the Laboratory of Plant Pathology, Mie University.

eur:brod
Poduzeće za trgovinu i konzalting
Trading and Consultants Company

Euro-Brod d.o.o. Dr. Mile Budaka 1, 35000 Slavonski Brod
Tel. : 035 452 580 i 035 452 581 Fax. : 035 401 370
E-mail: eurobrod@sb.htnet.hr, www.euro-brod.hr
Žitnjak, Veletržnica cvijeća, 10000 Zagreb
Tel. : 01 2415 488 Fax : 01 2415 489

Višegodišnje iskustvo u projektiranju i proizvodnji:

- svih vrsta plastenika,
- sustava za grijanje i prozračivanje,
- opreme za hidroponski uzgoj povrća,
- sustava za navodnjavanje

Iz ponude izdvajamo široku paletu supstrata za uzgoj povrća proizvodnje
Klasmann-Deilmann